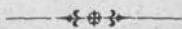

Planinski Vestnik.

Glasilo Slovenskega planinskega društva.

Št. 9.

V Ljubljani septembra 1903.

Leto IX.

Slovensko planinsko društvo
poslavi
desetletnico svojega delovanja
dne 10. in 11. oktobra
v Narodnem domu v Ljubljani.

— w —
S P O R E D.

— Planinska veselica —

s pozdravi, s sviranjem slavne Ljubljanske društvene
godbe, petjem slavnega trgoveškega društva „Merkurja“,
šaljivimi prizori in prosto zabavo.

— o —
Začne se v soboto, dne 10., ob polosmih zvečer v Sokolovi dvorani.

Vstopnina 60 h.

Čisti dobiček je namenjen za novi Aljažev dom v Yratih.

— o —

Slavnost

v nedeljo, dne 11. oktobra, v Mali dvorani.

I. Skupna seja osrednjega in podružniških odborov
ob devetih dopoldne.

II. Slavnostni občni zbor ob enajstih.

1. Pozdrav načelnikov.
2. Poročilo o desetletnem delovanju celokupnega društva.
3. Izjave in priglašeni nasveti.
4. Imenovanje častnih članov.
5. Načrt za nadaljnje delovanje.
6. Zaključek.

Nasvete (podružnic ali posameznih članov) je prigrasiti vsaj do 2. oktobra.

Zbora se smejo udeležiti društveni člani in povabljeni.

III. Skupni obed ob dveh v Sokolovi dvorani.

Obednina 3 K (brez pijače). — Prijave (ustne ali pismene) do 7. oktobra osrednjemu odboru v Ljubljani.

Zvečer po predstavi v deželnem gledališču sestanek
v Narodnem domu.

*Poslavimo dostojno prvo desetletnico Slov. plan. društva v
beli Ljubljani, ponosno posvedočimo celokupnost naših domo-
ljubnih teženj in ojačimo se za bodoče delovanje v naših pre-
krasnih planinah!*

Osrednji odbor
Slovenskega planinskega društva.

Okrog Grintavca čez tri dežele.

Spisal prof. dr. Josip Tominšek.

(Konec.)

Z grebena, ki je le nekaj metrov dolg, krene pot na levo na široko steno, ki se vidi — pa le odspodaj — kar navpična; spodaj ji dajeta sneg in pesek mehko podlago. Pot je teže zasledovati, ker je vse gladko in so torej znamenja le horizontalna, klinov in žic pa ni; izpeljana pa je tako, da se ob nekoliko opreznosti ni mogoče ponesrečiti; kdor pa v gorah ni oprezen, ta ostani doma! Pravi veščak je bil, kdor je nadelaval to stezo. Porabljena je vsaka razpoka in oni tolarčki za človeško nogo, ki so vsekani v gladko skalo, so nameščeni baš na taka mesta, ki so priročna ali pravzaprav prinožna; samo nečloveško dolge krake je imel dotičnik, ki je po njih umerjal te stopinje. Občudoval sem Franka, ki je tod lazil sam in deloma ob snegu.

V pol ure sva stala spodaj in čez nadaljnje pol ure sva strmela v temni Turski žleb, ki je izmed prvih znamenitosti v Grintavcih. (Opis glej v lanskega „Plan. Vestnika“ št. 6.) Po kratkem okrepilu jo puhneva navzdol, izprva po pesku; težko sva že čakala slavni železni stopinj ob navpičnih stenah, stopinj, ki te peljejo med nebom in zemljo navzdol. Ubrala sva jih tem rajša, ker je spodaj ležalo še debelo snega. Te stopinje so varne in ne morebiti v neznanski višini, v toliki višini pa le, da se povsod odspodaj do njih ne da seči s palico.

Kakor bi naju hotel škrat podražiti, pripeti se nama nekaj sličnega, kar je tu doživel Franko. Nasproti nama prideta, ko sva tipkala z nogami ob navpični steni od stopice do stopice, turist in turistika, oče in hčerka, ali hčerka je koračila po klinih in oče se je plazil spodaj po snegu. Zaradi nekega ovinka se zazremo šele, ko smo si bili blizu. Oče nama sicer ni bil na poti, ali hčerka! Z bistrim pogledom naju premeri, ko se ji prikloniva pravilno, kolikor je bilo mogoče v omejenih razmerah. „Es wird schon gehen,“ pravi pogumno očetu, ki mu je kar sapo zaprlo. Jaz kot prednji se ji približam prvi in zagotavljam, da sem že marsikaj hujšega in širšega prekobalil, nego mi je treba zdaj, prestopim dva klina, smuknem mimo nje in izginem za ovinkom; tovariš je bil nekaj korakov za menoj. Ko je oče videl, da se vse vrši tako gladko, je zopet gledal pod noge; ko pa čez nekaj trenutkov zopet pogleda kvišku, začne možicelj kar razgrajati in cepetati, kakor bi bil znorel: „Hilda, Hilda! Was treibst du denn oben?“ in

zamahnil je s palico gori proti železnim stopinjam za ovinkom, odkoder še mojega tovariša ni bilo. Tu očetu izpoddrsne in komaj se je ujel. Opomnim ga, naj le miruje, kajti Hilda je gotovo v varnih rokah. Med tem se približa tovariš izza ogla. „Prostor je bil preozek, malo težko sva se ločila,“ je pripomnil doli očetu. Ta je grdo gledal, ali ni si upal palice izdreti iz snega, dasi bi jo bil očitvidno rad. Še je tam stal in gledal za nama, ko sva stopila izven žleba. Hilda pa je, ne oziraje se, ubirala železne stopinje.

Stala sva že na štajerski strani. Spodaj globoko na zeleni trati vidiva Okrešelj; ali naju kliče pot na levo in čas je drag. Ko si ogledava položaj, se nama zdi najbolje, kar ob stenah na levo brez steze kreniti povprek, saj morava na ta način zadeti na pot, ki pelje od Okrešlja proti Savinskemu sedlu. V dolgih skokih hrumiva po kamenju; naenkrat nama zastane stopinja: še precej pod nama, ali obrnjena proti nama je siva proga kakor košček promenadne poti ob Tivolskem gradu v Ljubljani.

„Ali je to pot?“ vprašam.

„Pot to skoraj ne more biti! Saj se tu gori ne izprehajajo angelci,“ odvrne tovariš.

„Pot je, to mi kaže kukalo. Ali le kakih 200 metrov je dolga; eden konec moli sem proti nama, drugi pa se končuje tam v jarku. Kmalu bova tam.“

Pohitiva navzdol. Skoraj meter široka pot je bila to in gladko nadelana, da bi si ne omadeževal najfinejših laknatih črevljev; končala pa se je čez malo korakov ob poti, ki pelje proti sedlu.

Za naju kakor nalašč! — Pozneje je došla v časnike vest, da je Češka podružnica zvezala Turski žleb s potjo čez Savinsko sedlo; zmisli sem se te streljaj dolge lepe poti... Lepe so take steze, ali kdor se navadi takih, poduha le v Turski žleb in se vrne, ker v tem žlebu je na nekaterih mestih le v zraku prostora za tako promenado. — Pa bodimo veseli! Češka podružnica stavi kočje in nadeluje pota, kakršnih sicer nikjer ni v gorah!

Ob malem snežišču, ki moli baš tam na pot, si napraviva prijeten opoldanski počitek za pol ure. Použila sva, kar sva še imela, pijače za nadaljnjo pot pa je primanjkovalo; zato sva — po meni znanem Jankovem receptu — zlila vse ostanke, vino, čaj, kavo, slivovko, v eno steklenico in nasula na vrh snega in koščke sladkorja. „To bova izpila, kadar zagledava Češko kočjo,“ se domeniva. Med jedjo sva se ozirala doli v Logarsko dolino, v Mangartu slično Ojstrico in na strme stene Planjave. Brana pa je bila skrita za Tursko goro.

Še pred poldvanajstim odrineva; prav lahko sva stopala kvišku, ker sta bila nahrbtnika prazna, midva pa dobre volje, da se vse tako posreči. Na levi strani se vzpenja z navpičnimi stenami Križ (2434 *m*), za njim pa od tukaj težko vidna Rinka, na desni naju spremlja pobočje Mrzle gore, ki se kaže od te strani prav nedolžna, a je vendar izmed najnevarnejših gorá. Pripomniti je, da je pot proti sedlu pripravna za vsakega otroka.

Ko je bilo nekaj čez poldne, sva stala na vrhu na lepem svetu, kjer bi si lahko otročiči igrali, dasi je Savinsko sedlo izmed najvišjih v Savinskih planinah. Tod prek so hodili prebivalci že davnaj iz Logarske doline na Gorenje Jezersko, kamor pelje ne huda pot. Midva sva se, prestopivši tu na Koroško, le nekaj minut pomudila, potem sva krenila čez takozvane Vodíne. To je valovit svet, pokrit s travo, peskom in kamenjem, le polagoma se nagibajoč proti zapadu. Ali na levo! Semkaj pojdi, hribolazec, spoznavat Grintavce! Vsi ti velikani: Križ, Rinka, Skuta, Štruca, Dolgi hrbet se tišče drug drugega z rameni, visokimi po 2300 *m*, in le glave se dvigujejo nad ta neprodorni zid, Grintavec in Kočna, njih poglavarja, pa kipita v zrak ponosno bolj v ozadju, že izven Vodin. Med Vodinami in onimi orjaki ni predgorja; 600 *m* visoko se dvigujejo skale navpik do grebena. Tu se šele prepozna vsa gorska krasota Skute in odtod sem lahko presodil, v kak prepad sva zrla zjutraj, ko sva bila prišla v sedlo med Dolgim hrbtom in Štruco; onih zidcev in žlebov, ki sicer omogočujejo pristop tudi po najhujših strminah, tukaj pogrešaš. Na desno ti zre oko očarano na zelene gozde in pašnike, med njimi pa čepi strma in huda Baba (2154 *m*). Vse to sva si ogledala le med potom, ki je lahek in izprva pregleden; od tam pa, kjer se na desno vije steza proti Jezerski dolini, mu je bilo malo teže slediti, ker so znamenja že zelo stara. V kratki travi se pot malo pozna in morala bi biti midva precej oprezna, ko bi ne bil nekako na vsakih pet minut pot za kake tri metre nakopan. Te čudne lise (označevale so pač smer, po kateri je Češka podružnica nakopala pot letošnje leto) so nama prav dobro došle. Svet se naposled zožuje in prišla sva na jugozapadno pobočje Babe prav blizu sten Dolgega hrbta. Tu je steze docela zmanjkalo; peljala je očitvidno na veliko snežišče, ki se razprostira od Dolgega hrbta proti zadnjemu predgorju Babe. Ali nikakega znaka ni bilo nikjer najti; tukaj bo na vsak način napraviti kako rdeče kazalo. Ko sva obkolila sneg — to leto je ležal še na debelo — sva našla na spodnjem koncu sicer ne znamenja, pač pa pot in odslej tako pripravljeno, da bi jo še v temi težko izgrešil. Vzrok je bil jasen: saj je tam do

nasprotnega praga naju že pozdravljala Češka koča, tako blizu, da bi skoraj kamen zalučil do nje. Zavriskava, izpijeva ono brozgo in jo udereva dalje. Še četrť ure, si misliva, in še bolj zabrusiva pete.

Skakala sva po mehkiem potu med ruševjem in zeleno trato in sva nameravala v diru se pripoditi pred kočo, kar se odpre pred nama globok prepad, pot pa se zavije ostro na levo. Na mah sva obstala, kajti tu doli se je odpirala zavita in ozka luknja v hudi strmini v neznano globino.

„To je Žrelo,“ sem vzkliknil in spomnil sem se, kako mi je oskrbnik Češke kočje pri neki priliki pravil, da se hodi sem s Štajerskega čez Vodine in Žrelo. — Žrelo? Že ime samo te malo sune tja pod srce in pot bi te še bolj, ko bi ne bila tako lepo oskrbljena. Na sličen način kakor v Turskem žlebu so v popolnoma gladko skalo zabite železne stopinje in ob straneh je napeta žica, da se prijemlješ; tako se gre navzdol, kakor bi orehe pobiral — le bati se ne — ali nekam nerodno, ker je luknja bolj okrogla in so zato prijemače toliko ob strani, da se ne moreš držati vzklonjeno. „Imenitno!“ sva se zasmejala in tovariš je še pristavil, da so drobne in ozke stopnice prav nalašč za bistré češke gospice. Naposled je postalo v tej luknji skoraj temno; na mah pa se pot zavije in skozi ozko škrbino stopiva, pa ne na plano, ampak v imponanten kotel, morebiti najimpozantnejši, kar jih je v slovenskih gorah. Nad nami se vzdigujejo navpik črne stene, kak lučaj pred nami istotako; ti dve stranici zapira na levi še strmejša, namreč razorana severna plat najvišjega dela Dolgega hrbta, ki pod njim tu stojiš. Tako je nastala trikotna globina, katere sten ni mogoče prelesti; le skozi škrbino, iz katere sva prišla, prikobacaš iz nje. Somrak je tu in hlad, od sten pa padajo kaplje in se ruši kamenje. Dno pokriva debel trd sneg, ki se znižuje precej strmo; ž njim se zožujeta tudi obestranski steni, ne da bi se združili popolnoma; med njima je široka zev, skozi katero se vidi doli v zeleno dolino.

Strmela sva nekaj trenutkov, potem pa sva se vprašala: „Kam zdaj?“ Ozrem se doli proti omenjeni zevi in skoraj bi zaklel: tam daleč spodaj na koncu snežišča se je videlo velikansko rdeče znamenje. „Doli bo treba iti! Globoko pod tebe, Češka koča,“ praviva nazadnje resignirano in jo udariva na sneg. Trd je bil in dričalo bi, ko bi ne bil posut z debelim in drobnim kamenjem kakor žganci z ocvirki. Hitro sva prišla na konec. Ali ne hodil bi rad tod v začetku poletja, ko se usiplje kamenje; kajti proti taki množici, kakor ga je ležalo tod, pomagata spretnost in previdnost premalo.

Pu^tem pa sva morala, da prideva na prejšnjo višino, še ubirati stopinje kvišku po gladkih serpentinah; ali ni nama več dišalo. — Mnogoštevilnim posetnikom Češke koč^e pa bi nekaj svetoval, zlasti vrlim damam: Nikar se ne zadovoljite s potom edino do Češke koč^e in z ugonabljanjem dobrega vina in piva, ampak stopite še onostran koč^e do Žrela, vsaj do snega. Pot je do tja gladka, izprehodna, pa vendar zanimiva; majčkene prepadke imate celo tam, seveda osigurane, stopale boste pod naravnim tunelom in ves čas lahko greste v^štric s komurkoli, da le ni širok za dva.

Ob treh sva stopila v Češko koč^e. Vrli Krč ni hoteli verjeti, da sva bila ob devetih še na Skuti. Pa nisva mu zamerila; saj je točil zadnjega šampanjca jezerski veseli družbi, točil zato, ker je tri dni pozneje že odhajal iz koč^e. — Ob štirih — čez eno uro — sva vstala čila, kakor bi ne imela nič pota za seboj, in sva skočila doli na Jezersko; ura je bila pet. Tu se nisva nič obotavljala, ampak sva vzela dveurno pot proti Kokri pod noge; tri četrti na sedem sva bila pri Povšnarju — zopet na kranjskih tleh — ob sedmih pa je prišel iz Kranja voz po naju. — S posebnim občutkom sem položil svoje kosti na mehko blazino; moja vloga kot Joško je bila za dalje časa odigrana.

Desetletnica Savinske podružnice „Slovenskega planinskega društva“.

Veselo je bilo gledati dopoldne dne 15. avgusta t. l. planince in planinke, ki so od raznih krajev prihajali na slavnost v Logarsko dolino. Dragi naši bratje Čehi (prof. dr. Choudounský, načelnik Češke podružnice, njegov brat in njegova hči, dr. Prachenský, dr. Růžička s soprogo) so prispeli čez Savinsko sedlo z Jezerskega, zastopniki osrednjega odbora (dr. Fran Tominšek, dr. Foerster, A. Mikuš s soprogo, Miha Verovšek in drugi) so prikorakali čez Kamniško sedlo, večina pa je prišla skoz Luče in Solčavo. Slavnosti se je udeležil ves odbor Savinske podružnice. Kamniško podružnico sta zastopala nje načelnik notar E. Orožen in tajnik M. Kos, Kranjsko odbornika profesor dr. Josip Tominšek in prof. dr. Herle, Podravsko odbornik dr. Rosina. Lepo število je prišlo Celjanov in Savincev: dr. Vrečko, dr. Dečko, dr. Hrašovec, veleindustrijec P. Majdič; veletržec Zanier in drugi odlični narodnjaki. Izmed

drugih udeležnikov je bilo zlasti veliko učiteljev in učiteljic ter dijaštva. Častno je bil zastopan tudi kmetiški stan.

Slavnostni prostor okoli mogočne lipe pred Logarjevo hišo je bil okrašen z zelenjem in cvetjem ter zastavami, iznad poslopij in lipe pa so plapolale trobojnice. Tudi Ojstrica in njene sosede so se kazale izletnikom v vsej krasoti, nobena meglica jih ni zakrivala. Bil je krasen dan!

Okoli poldveh se je pričel banket, ki je trajal do šestih. Obed je bil izboren. Z izvrstno vinsko kapljico sta postregla gospod Zanier iz Luč in g. Fr. Petek z Ljubnega, fino pivo pa je bilo iz delniške pivovarne v Žalcu. Pri banketu so divno udarjali tamburaši pod spretnim vodstvom abiturijenta Serajnika. Bili so to dijaki, večinoma iz Velike Nedelje pri Ormožu.

Načelnik Savinske podružnice, gospod Kocbek, je otvoril vrsto govorov s prisrčnim pozdravom, v katerem je poudarjal krasoto slovenske domovine. Vendar se do novejših časov Slovenci nismo zavedali, kaj imamo prelepega. Seveda je bilo prejšnja desetletja ogromno dela s probujanjem naroda na političnem, slovstvenem in narodnogospodarskem polju. Pomanjkovalo pa je takrat tudi narodnih delavcev. Vse to je zakrivilo, da so se brigali le bolj tujci za naše planine. Zalezla so tuja planinska društva na naša rodna tla. Prišel pa je tudi Slovencem čas, da se je ustanovilo planinsko društvo. Nato je nazdravljaval govornik vsem udeležnikom, zlasti zastopnikom osrednjega odbora, češkim bratom, zastopnikom Kamniške, Kranjske in Podravske podružnice. Pozdravil je še dijaštvo, zlasti tamburaše ter zaklical vsem udeležnikom iz dna srca: „Dobro došli nam, mili gosti, v Logarski dolini.“

Nato je poročal tajnik gospod Šijanec precej obširno o delovanju podružnice v desetih letih nje obstanka. Ne bomo se spuščali v podrobnosti, ampak omenimo le jedro. Savinska podružnica je postavila šest koč, eno kapelico in eno verando. Daljših novih potov je naredila sedem, izmed katerih je sloveča pot skozi Turski žleb veljala nad 2500 kron. Starih je popravila 11 in 72 potov deloma popravila in zaznamenovala. Napisnih tabel in kažipotov je postavila 164. V razvedrilo in pouk članov so se prirejali skupni izleti in v zimskem času „planinski večeri“ s predavanji. Podružnica ima krasno strokovno knjižnico. Spisala se je knjiga „Vodnik po Savinskih planinah“, ki izide še letos v drugi popolnoma prenovljeni izdaji. Sodelovalo se je pri raznih prošnjah, spomenicah, pri izdajanju specialnih kart, pisali članki o naših planinah v slovenske, češke in nemške liste itd.

V imenu osrednjega odbora je izpregovoril gosp. dr. Fran Tomišek iz Ljubljane. Poudarjal je, da je ne samo zato rad prihitel v Logarsko dolino, ker je rojak Savinske doline, ampak ker ga v resnici veseli takšna slavnost, kakršne nismo Slovencei obhajali še nikdar. Morebiti kdo poreče, kaj pa je to desetletnica! Petindvajsetletnica kaj pomenja, desetletnica ni nič. Toda to oporekanje bi bilo gotovo neumestno; kajti mi imamo danes slaviti desetletnico bojevanja proti nasprotnikom, proti katerim se moramo braniti z vsemi možnimi sredstvi, in baš Savinska podružnica se mora boriti toliko, kolikor nobena druga podružnica našega društva. Savinska podružnica nam je pokazala pot, po katerem je hoditi Slovenskemu planinskemu društvu. Ona je eminentno branila naše planine in jih ohranila slovenskemu narodu. Tuja društva so mislila, da je naš planinski svet njih posest, njih last. Savinska podružnica pa se je lotila dela z vso vztrajnostjo, ona je hitro pokazala, da smo Slovenci še vedno gospodarji na domačih tleh. Delovanje Savinske podružnice je bilo vzoren vzgled in osobito je gotovo vp'livalo na to, da se je ustanovila in Savinskih planin oklenila dična Češka podružnica. Savinske planine so zopet naše, in to je torej v prvi vrsti zasluga Savinske podružnice. Govornik je pozdravil v imenu osrednjega odbora vse one činitelje Savinske podružnice, ki so delo vodili in pospeševali, zlasti pa načelnika gospoda Fr. Kocbeka, brez katerega bi ne bili danes na tistem stališču, na katerem smo.

Besedam dr. Tomišeka so vsi navzočni burno pritrjevali ter čestitali gospodu Kocbeku na krasnih uspehih.

Dr. Ivan Dečko je nazdravil Čehom: „V svojem delu bi omagali, ako ne bi imeli požrtvovalnih podpirateljev pri svojih bratih. Brez vsake pomoči bi morali opešati, toda našli smo bratov, ki nas tukaj podpirajo. In te naše drage brate, ki so nam pomagali pri našem delovanju, naše brate Čehe, ki so najodličnejši slovanski narod v Avstriji, imamo danes med seboj. Naše moči so bile preslabe, da bi se bili mogli lotiti dela uspešno tudi na Koroškem. A tu so prišli dični naši bratje Čehi in so se prijeli dela na koroški strani naših planin s tako vnemo, da danes tam o nemški nacijonalni turistiki ni duha ne sluha. Njih postojanka na Jezerskem stoji trdno kakor skala sredi morja, ki se ne straši razburkanih valov. Postavili so si pod Grintavcem „Češko kočo“, iz katere čuvajo kras slovenske domovine kakor iz orlovega gnezda. Nemška beseda je tam izginila kakor noč; kamor pride Čeh, beži Nemeč. Bog poživi torej naše vrle brate Čehe!“ — Govoru je sledilo burno odobravanje.

V imenu Čehov, oziroma Češke podružnice je odzdravil njen načelnik g. prof. dr. Chodounský ter govoril približno takole: „Presenečeni smo po laskavem sprejemu in pozdravu. Naše zasluge so le majhne, mi še nismo mogli dovolj storiti, ker obstoji naša podružnica le še malo časa. A voljo imamo dobro in, kakor je g. dr. Tomišek povedal, izpodbudilo nas je delovanje Savinske podružnice. Začeli smo agitovati, da nas prihaja vedno več s Češkega v te lepe kraje in da se podpira delo bratskega naroda. Koder živijo Slovenci, tja prihajamo najraje, tam smo doma. Odkriti smo prijatelji Slovencev in njih društev, osobito sosednje Savinske podružnice. Vi ste narod, ki vedno čuvstvuje z nami, mi pa tudi smatramo slovenski narod za najbližji nam bratski narod. Naj zavlada sporazumljenje med vsemi našimi slovanskimi narodi, kakršno je med Čehi in Slovenci, in dobro bode za našo domovino Avstrijo. V vzajemnosti, ki med nami obstoji, je bodočnost slovenskega naroda, pa tudi češkega in naše države.“ (Burno odobravanje.)

Gospod dr. Josip Vrečko je govoril: „Današnja slavnost je imenoval velecenjeni gospod načelnik Savinske podružnice, Fran Kocbek, 10letnico obstanka naše podružnice S. P. D. Jaz bi imenoval to slavnost slavnost 10letnega delovanja našega velecenjenega načelnika Fr. Kocbeka. (Burno odobravanje in ploskanje.) Savinska podružnica je mnogo storila, treba je v to vztrajnosti in jeklene odločnosti. Priznati moramo torej, ne da bi kakorkoli hoteli kratiti zasluge tudi drugim delavnim odbornikom Savinske podružnice, da je vse to, kar se je doseglo v 10 letih v naših planinah, v prvi vrsti zahvaliti delu g. Kocbeka in njegovi podjetnosti. Gospoda, ako bomo imeli pri naših društvih, zlasti pri planinskih društvih take može, ki tako delajo kakor g. Kocbek, potem nikdar ne izgubimo naših planin, potem nam ne odvzame nikdar sovrag niti pedi naše rodne zemlje!... Oprostite torej, cenjena gospoda, da smo se spominjali celjski Slovenci, prijatelji planin in hribolastva, velikih zaslug g. F. Kocbeka ter da mu tudi dejansko pokažemo našo zahvalo in naše priznanje in mu v ta namen poklanjamo to-le v spomin.“

Nato je izročil govornik gospodu Kocbeku posebno spomenico, podpisano od celjskih Slovencev-planincev, ki so prispevali k darilu, in krasno zlato uro s posebnim posvetilom, graviranim na pokrov. Prelepi dar je sprejel slavljeneec z vidnim presenečenjem.

V imenu Podravske podružnice je izpregovoril g. dr. Franjo Rosina iz Maribora: „Pridružujem se z radostnim srcem vsem

čestitkam predgovornikov. Naša Podravska podružnica nima tako velikega delokroga in tako visokih gorá kakor druge podružnice; vendar izpolnjuje tudi važno nalogo, da braui slovensko posest tam ob meji in da ohrani narodu naše zeleno Pohorje in Kozjaško gorovje. Pri tem delovanju z veseljem omenjam našega slovenskega kmeta Pohorca, ki bi si dal rajši iztrgati srce, nego da odstopi le ped priljubljene mu rodne grude. Zato pa napivam zavednemu slovenskemu kmetu in kot zastopniku kmetov spoštovanemu gospodu Logarju.“ (Burno odobravanje.)

G. E. Orožen, notar v Kamniku in načelnik Kamniške podružnice, je slavil vrle planince in planinke, njih vztrajnost in požrtvovalnost dobrotnikov. Zlasti se je spominjal velike dobrotnice Savinske podružnice, posojilnice v Celju.

Nato je napil dr. Juro Hrašovec podružničnemu tajniku g. Šijancu, ki se je, dasi rojen v lepih Slovenskih goricah, vendar hitro ogrel v Gornjem gradu za kras naših slovenskih planin, za katere deluje z vso vnemo. V drugi vrsti je govornik izrazil veselje, da se je zbralo toliko slovenske mladine, to je naraščaja, ki bode zapričeto delo v našem duhu nadaljeval.

Ko je še g. profesor dr. Josip Tomišek iz Kranja govoril v imenu Kranjske podružnice ter napijal zlasti turistinjam, se je završil oficijalni del banketa. Zaključil ga je s kratkimi besedami g. Kocbek, iskreno se zahvalil za izkazano mu čast ter obljubil, da hoče tudi v bodoče z enako vnemo delovati na tem polju kot doslej, prosil pa v to podpore cenjenih članov in nečlanov.

Brzjavne in pismene pozdrave in čestitke so poslali podružnici gg.: prof. Fr. Orožen iz Rajhenburga, Josip Hauptman iz Ljubljane, profesor Ivan Macher iz Jene, dr. Medved iz Maribora in profesor Štifter (solčavski domačin) iz Kaluge na Ruskem, iz Millstadta na Koroškem pa prof. dr. Johannes Frischauf.

Naposled moramo še opomniti, da so Lučani in Solčavci razobesili v proslavo desetletnice zastave. V Lučah ob mostu so postavili slavolok z napisom in tudi pri Zanierjevi gostilni „Raduhi“ smo čitali lepe slavnostne napise.

Tako je dična Savinska podružnica dostojno slavila svoje plodovito desetletno delovanje v prekrasni Logarski dolini.

Žigertov stolp na Pohorju.

Spisal profesor dr. Leopold Poljanec v Mariboru.

Visoko na Pohorju, 1249 m nad morsko gladino, stoji stara romarska cerkev sv. Areha (Henrika); ljudje pravijo, da so jo sezidali najbrž celjski grofi. Ne stoji na strmem griču, ne vabi k sebi s svojim belim zvonikom romarjev od blizu in od daleč, zakaj zakriva jo radovednim očem gosto smrečje, ki je kras našega Pohorja in ponos krepkih Pohorcev.

Dne 6. septembra t. l. si videl na vseh potih, ki vedejo k Sv. Arehu, mnogo ljudi; iz Smolnika, Ruš, Limbuša in Frama so jo mahali na vrh. In kako pisana, raznovrstna je bila ta množica! S počasnim, umerjenim korakom je stopal kmet poleg svoje žene, leta in starost so ju trla; toda nič ne de, danes hočeta biti zgoraj z drugimi vred. Mlada dekleta in krepki fanti so hiteli kajpada naprej, žarele so jim radovednosti oči in lica in v gostem gozdu je pokala suhljad pod njih hitrimi koraki. Toda tudi meščanov in gospode ni manjkalo. Res so šli polagoma, ustavljale so se jim včasih noge, ki niso bile vajene takih stez in tolikega truda; no, mladina je nosila v napetih nahrbtnikih dovolj brašna, iz njih so lahko zajemali, da so okrepčali telo in si podžgali novega p guma. Tako si videl Mariborčane, zastopnike starega Ptuja in Celja, prav mnogo jih je prišlo iz Slovenske Bistrice, Slivnice, Rač, Frama, Ruš, Št. Lovrenca, Limbuša, Selnice in Bistrice ob Dravi. Iz Gradca, z Dunaja in iz solčne Gorice so bili navzoči naši najboljši rojaki, ki prebivajo svoje proste dneve v domačem kraju. Tako se je zbralo pri cerkvi okolo 500 ljudi, po največ prostega ljudstva.

Okolo svetišča se razprostira živo zelena, mehka trata. Življenje, ki se je razvilo tu zjutraj, ti je vzbudilo misli na kako taborišče ali semnjišče. Marsikatera potna sraga je padla raz čelo utrujenim potnikom, treba je bilo popraviti ta primanjkljaj. Kakor nalašč se je nastanil v „skalni kleti“ krčmar z izborna domačo kapljico, ki jo je vse hvalilo na pretege in željno pilo; no — drugi so godrnjali, češ, da si ne morejo pogasiti s tem vinom žeje; tem naj bo rečeno na tihem, da se s pravimi štajerskimi vini sploh ne gasi — žeja. Pri kamenitih pepelnatih ognjiščih, ostankih prejšnjih „shodnih dni“, so stali drugi, kuhali mastno in tečno juho, cvrli in pekli meso. Ljudstvo je posedlo in poleglo po tratnici, iz malh so privlekli pečenih pišk, rac in druge mesnine — in psi, ki so obirali kosti okolo cerkve, so imeli ta dan bogato žetev.

Zvonovi zaklenkajo, služba božja se prične. Propovednik na leci, preč. g. dr. Anton Medved, popisuje z vznesenimi besedami

pomen visoke gore v katoliški veri; globoko iz srca mu vre beseda, globoko zopet sega v dušo ginjenim poslušalcem, marsikatero solzo vidiš igrati v očeh. Pri nekrvavi daritvi pojo pevci prav ubrano Miklošičevo mašo. Ti glasovi so nekaj za pohorsko mladino; zbrala se je bila na koru, dekleta na levi, fantje na desni strani, in posluša z ušesi — očmi in usti.

Po božji službi se je zvrstilo vse v izprevodu in odkorakalo za godbo proti Žigertovemu vrhu (1345 m), ki je oddaljen od Sv. Areha kake pol ure hoda. Na tem mestu jo postavila „Podravska podružnica“ Slovenskega planinskega društva razgledni stolp ter ga krstila za Žigertov stolp, ker stoji na posestvu znane in požrtvovalne Žigertove rodbine. Oglejmo si ta stolp natančneje! Sedanji posestnik Marko Kapun, vulgo Žigert, je dal prostovoljno prostor, posekal ogromno množino lesa ter ga tudi dovažal. Stolp je šestvogelnik ter je visok s streho vred 37 m, v obsegu pa meri spodaj 21 m, zgoraj 20 m. Temelj je zidan iz kamenja in zvezan s cementom; venec, na katerem stoji 6 glavnih stebrov, je pritrjen z 1 m dolgimi vijaki v temelj. Delo so opravljali domači tesarji pod vodstvom I. Skariča, trajalo je nad tri mesece ter je bilo silno težavno in nevarno. Sohe ter tudi križi, ki vežejo sohe med seboj, so pritrjeni in sklenjeni z vijaki in z železnimi „spenjami“; streha je pokrita s pločevino. Stolp pritrde še na šestih krajih s spleteno žico, da nam ga ne podro grozni viharji, ki tulijo tu zgoraj po zimi. To bi bila prava katastrofa za Podravske podružnico, če bi se podrl, zakaj stal bo okoli 3000 K. Pozneje stolp obijejo in zapro in ključiči se bodo dobivali na raznih krajih na vznožju zelenega Pohorja.

Tu se je torej zbralo vse ljudstvo, ki je prišlo danes k Sv. Arehu. Krepek Pohorec je stal pri vhodu in pazil skrbno, da ne zleze obenem preveč ljudi na stolp, drugače bi se zgodila lahko kaka nesreča. Preč. g. dr. A. Medved je molil na stolpu svete molitve in klical nanj blagoslov božji, kropeč ga z blagoslovljeno vodo; topiči so zagrneli, godba je zaigrala in nepopisno veselje si bral na obrazih vseh udeležnikov.

Če poznaš Pohorje, to valovito, kopasto, povsod s krasnimi gozdi poraslo pogorje, gotovo si se vprašal, ali je razgled sploh vreden truda in stroškov za zgradbo tega stolpa. Kako prijetno si bil presenečen! Dan je bil sicer lep, nebo jasno in modro kot v Italiji, vendar je bilo vsled soparice obzorje v daljavi nejasno in gore odimljene, da ni bilo mogoče vsega razbrati in spoznati. Pet dežel leži pred tabo. Pod seboj in proti severovzhodu vidiš valovite Slovenske gorice — pogled, kakršnega še nisem videl nikjer

drugod; zdi se ti, da pljuska razburkano morje ob pohorsko vznožje, in neštete bele cerkvice se ti vidijo kot tonovščice, ki plavajo na valovih. Za Slovenskimi goricami se razprostira zapadna Ogrska nižava. Proti vzhodu segajo zadnji pohorski obronki v Ptujsko polje, po katerem se vije Drava kakor srebrn trak; na tej strani robijo obzorje hrvaške obmejne gore, n. pr. Ivanjščica. Južno Štajersko leži pred teboj kakor na dlani, za nižjimi vrhovi pa zapaziš vzhodne Karavanke in vrhove Solčavskih planin. Proti zahodu in severu se razprostirata Pohorje in Kozjak; za njima stojijo Svinjske in Korske planine z Golico ter Schöckl.

Tak je razgled, če je vreme količkaj ugodno, v pozni jeseni pa, ko se zrak popolnoma izčisti in ko poromamo zopet na vrh razglednega stolpa, bomo videli po zatrdilu g. predsednika Dav. Lesjaka tudi Visoke in Nizke Ture z Velikim Klekom, skoro vse Karavanke in celo naš — Triglav.

Kakih 5 minut od stolpa je Žigertova planjava, gozdni travnik, obdan z visokimi smrekami, nad katerimi se boči azurnomodro nebo. Prostor je kakor nalašč pripravljen za ljudsko veselico, ki se je tu razvila. Dva krčmarja sta šatorila v senci, godba je svirala, petje se je razlegalo po Pohorju, ukanje in vriskanje. Kdor pozna prijaznega Štajerca, ta ve, da govorov ni manjkalo; drug za drugim so se oglašali: dr. A. Medved, dr. Rosina, dr. Sernec iz Celja, dr. Murko iz Gradca, dr. Glaser, predsednik Davorin Lesjak in kmet Luka Hleb. Veselje je prikipelo do vrha, ko so postajale sence visokih smrek na travniku daljše in daljše, mladina se je vrtela pridno na plesu in ne samo ta — tudi osiveli Pohorci so tesneje objeli svoje žene in s svojimi obitimi črevlji krepko tolkli in teptali tla. Zvečer pa je bilo zopet vse mirno in prazno okoli cerkvice sv. Areha. Turisti so bili že daleč na potu proti domu, le pepelnata pogorišča, razhojena trava in ostanki šatorov so pričali, da se je bilo tu sešlo ta dan mnogo ljudi. Toda v duši vseh udeležencev ostane spomin neizbrisen.

Tudi jaz sem slonel v vagonu na potu proti Mariboru; razmišljal sem o dnevu, o slavnosti in o drugih stvareh, prisluškal sem zvokom, ki so prihajali s tirnic k mojim ušesom ter jih izkušal spraviti v neko soglasje, v nekako harmonijo kakor vse, kar doživim v življenju. Iz misli teh me je vzbudila glasna govornica ljudi — bili so Nemci. Eden izmed njih je hvalil na vse grlo Slovensko planinsko društvo in njegove dobrodejne naprave na Pohorju, drugi so poslušali. Zopet sem zadremal in v občnem vrvenju na vlaku se mi je porodila misel, da je to, kar sem čul ravnokar, izmed vseh čudes današnjega dne — največje čudo!

Otvoritev Tominšekove poti.

Otvoritev novega pota iz Vrat na Triglav se je izvršila dne 6. septembra t. l., združena z izletom na Triglav. Nad 50 izletnikov se je udeležilo slavnosti, ki jo je ob tej priliki priredilo osrednje društvo. Po maši, katero je daroval gospod župnik Aljaž na Dovjem, so se zbrali udeležniki pri Šmercu in so po devetih dopoldne odkorakali v Vrata.

Že na potu v Vrata je pokazalo društvo eno novo delo, namreč pot preko galerij, ki vodi za klancem onostran Peričnika ves čas ob veličastni, globoki strugi Bistrice večinoma po travnatem ravnem svetu. Najlepši del pota vodi pod ogromnim skalovjem, ki visi v velikem oboku črez pot; to so galerije. Krasen je odtod pogled na Čmir, Luknjo in Steno in presenetljiv doli v bobnečo in penečo se Bistrico. Ta novi pot je naše društvo lansko leto popravilo, letos pa ga zaznamenovalo: dosti je lepši, lažji in prijetnejši od navadne (vozne) ceste, ki drži više mimo lovske hiše; tudi krajši je novi pot najmanj za četrto ure.

Ob poldvanajstih je bila družba že pri Aljaživi koči, kjer se je okrepcala in si ogledala zanimivo novo stavbo, Aljažev dom, ki bode še letos dogotovljen.

Otvoril se je nato novi pot. Pet minut hoda je od Aljaževe koče do razpotja, kjer se razhaja novi pot od pota, držečega proti Luknji.

Tam je gospod dr. Fran Tominšek, društveni podnačelnik, otvarjaje novi pot, prisrčno pozdravil vso navzočo družbo, zlasti lepi veneec dam; imenoma je pozdravil gospoda prof. Pasarića*), urednika „Obzora“, kot zastopnika hrvatskih planinarjev, potem oficijalne zastopnike Kamniške, Radovljiške, Kranjske, Ziljske in Kranjsko-gorske podružnice in poslanca g. dr. Ivana Dečka iz Celja kot zastopnika štajerskih planincev. Razložil je veliki pomen novega pota z ozirom na ugled, ki si ga društvo s tem pridobi; označil je pomen pota za razvoj prometa preko Vrat in za naš novi planinski dom v Vratih posebej. Zahvalil je vse činovnike, ki so pripomogli k napravi novega pota, v prvi vrsti občinski zastop na Dovjem, g. župnika Aljaža, g. prof. dr. Frišchaufa in podjetnika Požganca (Klinarja). Vse je zanimalo, ko je pripovedoval, kako je skupno z dvema domačinoma (eden njiju je bil Požganec), naslanjaje se na nejasno govorico, da so tod nekdanj gonili ovce, iskal smeri novemu potu in jo določil ob velikem naporu in nevarnem plezanju po nekaterih prej silno težko pristopnih mestih. Posrečilo se je določiti in nadelati čisto novo, za planince jako zanimivo pot v smeri, koder se je prej zdel vsak pristop nemogoč; izgotovljena pot ni razmeroma niti

*) Gospod prof. Pasarić je krasno opisal v »Obzoru« (br. 205—207) v listku pod zaglavjem »Sa Triglava« vso slavnost in delovanje našega društva. Iskrena mu zahvala za bratsko ljubav!

nevarna niti pretežavna. Ker se je vsled zavisti jela raznašati vest, da je nova pot prehuda, prečita govornik dopis strokovnjaka gospoda dr. Frischaufa, ki mu je naslednje poročal o novem potu: „Samstag den 30. August machte ich die Begehung mit genauer Aufnahme des neuen Vrata - Weges (Aljazhütte - Kredarica). Ich finde den Weg ausgezeichnet angelegt, bei Vorsicht ganz harmlos, bequem. Ich mußte staunen, wie Sie in der kurzen Zeit, wo undurchdringlicher Wald und Krummholz Hindernisse bereiteten, in einem Vormittage von der Aljazhütte den Weg hin und zurück machen konnten. Da nächsten Sonntag die Eröffnung ist, so bitte ich, die Festgäste auf das herzlichste zu begrüßen, selbe mögen gleiche Freude und Befriedigung genießen, die ich empfand, als ich das wohlgelungene Werk bewundern konnte, wodurch der Triglav der großen Menge erschlossen werden dürfte. Werden nächstes Jahr unbedeutende Verbreiterungen vorgenommen, so rückt die Wanderung vom Aljaž-Haus zur Kredarica in die Reihe harmloser Spaziergänge . . .“ („V soboto, dne 30. avgusta, sem obhodil novi pot od Aljaževe kočice do Kredarice in si ga natančno ogledal. Ta pot je izvrstno osnovan, previdnemu popolnoma brez nevarnosti, zložen. Čudil sem se, kako ste mogli v tako kratkem času, v enem dopoldnevu, priti od Aljaževe kočice gori in nazaj po svetu, koder sta delala goščava in ruševje toliko ovir. Ker bo prihodnjo nedeljo otvoritev, prosim, pozdravite mi udeležnike najpristrčneje; naj bodo tako veseli in zadovoljni, kakor sem bil jaz, ko sem mogel občudovati dobro uspelo delo, ki utegne večjo množico privabiti na Triglav. Če se prihodnje leto tupatam razširi pot, bo hoja od Aljaževega doma do Kredarice prijeten izprehod.“) Nadalje je prečital gospod podnačelnik došle pozdrave gospoda prof. Chodounskega kot načelnika Češke podružnice, gosp. prof. Frana Orožna, društvenega načelnika, in g. Jos. Hauptmana, društv. tajnika, ter naznanil sporočeni pozdrav gosp. župnika Aljaža. Sklenil je z željo in nado, da bode novi pot v čast in korist Slovenskemu planinskemu društvu in v prospeh planinstva v Triglavskem pogorju.

Za njim se je oglasil gospod dr. Vladimir Foerster, društveni blagajnik. Naglašal je zasluge predgovornika gosp. dr. Frana Tominškega za napravo novega pota in predlagal, naj se pot imenuje „Tominškova pot“ v zahvalo dr. Tominšku, ki jo zasluži za vztrajno in uspešno delovanje za naše društvo. Vsi navzočniki so mu burno pritrdili.

Sedaj se je odpravila družba po novem potu proti Kredarici. Pot krene od velike skale, kjer je nabita napisna ploščica, črez prod Bistrični in vodi potem v napoševni, južnovzhodni smeri skoz bukov gozd do globokega jarka, potem kvišku po jarku v bližino velikega snežišča pod Cmirjem, zavije pod visoko skalo na desno strmo pobočje in drži po hudi strmini kvišku po gozdu; ko prispe v ruševje, krene na desno (južna

smer) in gre nekaj časa skoro ravno, prekorači drugi jarek, koder teče potok, kadar ni prevelike suše, in se obrne končno po strmem, z ruševjem poraslem brdu navzgor proti Cmirjevim stenam. V višini 1700 m neha ruševje in pot prehaja v skale. Ta prvi del pota je najstrmejši, ker pa vodi po gozdu in ruševju med zelenjem in po mehkem svetu, ne občuti se toliko strmina. Nadaljnji pot gre napoševo včasih bolj napeto, včasih zložno po trdnem, skalnatem svetu, prekorači od Cmirja navzdol držeča skalnata rebra in prispe pod Begunskim vrhom na vrh strme kadunje, koder vodi stari pot (čez „prag“). Do tod je novi pot nadelan; vsekane so povsod v skalovju varne stopinje, zabiti so klini ter potegnjene vrvi, da se turist na vsakem težavnejšem mestu lahko varno oprime.

Čeprav je bila hoja iz početka (po gozdu in ruševju) utrudljiva, ker je baš solnce najhuje pripekalo, prehodila je vsa družba srečno to pot. Omeniti pa je, da polovica izletnikov ni bila še na nobeni večji turi.

Od sedla pod Begunskim vrhom krene pot naravnost proti Kredarici (južnovzhodna smer) in drži po razsežnem snežišču in ledeniku. Tod je pot dosedaj le zaznamovan, vendar se še pozneje nadela, kadar ne bo sneg oviral. Snežišče ter ledenik se vzpenjata le polagoma in zato tudi ni nikake nevarnosti. Pri našem izletu je bilo le to neprijetno, da je letos snežišče zelo skopnelo, tako da so morali izletniki laziti po gladkih, razpokanih kladah, koder leži sicer na debelo sneg. Vendar je prišla družba brez posebnih nepravil do Triglavске kočе na Kredarici.

Vsakdo se je uveril, da je novi pot zares slikovit, prav izredno zanimiv in brez nevarnosti za turiste, ki so količkaj večji hoji po planinah. Prednost ima pred starim potom čez „prag“ najbolj radi tega, ker se ni bati plazov in kamenja, ker je pristopen takoj ob početku sezone, ker vodi vseskozi po stalnem, trdnem svetu, a ne po rušljivem kamenju, in ker je najkrajša zveza iz Vrat do Triglavске kočе na Kredarici. Od Aljaževе kočе se pride po tem potu na Kredarico ob hitri hoji v štiri urah, ob srednji pa v petih urah; slabši turisti bodo hodili 6—7 ur. Počitek je vpoštet.*)

V Triglavski kočī se je razvilo ob izborni postrežbi pravo planinsko veselje, kakršno poznamo le po srečno izvršenih večjih turah. V kočī je bilo vkup 56 turistov.

Drugo jutro je poletelo 45 hribolazcev ob najlepšem vremenu in divnem razgledu na vrh Triglava. Po povratku v Triglavsko kočō se

*) Neki nemški list je prinesel poročilo, s katerim se je izkušalo znano nezgodo g. Antona Gregorca spraviti v zvezo z našo otvoritvijo ter s tem novo pot označiti kot nevarno. Nasproti temu si treba ogledati le današnje poročilo o tej nezgodi. Gosp. Gregorec, katerega so imeli splošno za izkušnega planinca, se je ločil od izletnikov in nalašč ubral posebno smer ter pri tem zašel v nepristopno Cmirjevo skalovje. On je že prej izjavil, da bode hodil po svojih potih (hotel je dobiti več znamenitih fotografskih posnetkov).

je družba razšla; nekaj jih je udarilo čez Kot ali Krmo nazaj v Mojstrano, večina pa je krenila čez Velo polje (v Vodnikovi koči je bil počitek) v Stare fužine in do čarobnega Bohinjskega jezera.

Vsi smo bili zadovoljni s krasno turo, najbolj pa seveda oni, ki so bili prvokrat v Triglavskem kraljestvu: niso se mogli načuditi divji krasoti ponosnega velikana in njegove okolice.

Društvene vesti.

Jan Lego. Ob desetletnici našega društva nam je sveta dolžnost, hvaležno se spominjati sedemdesetletnice rojstnega dne prvega Čeha, ki je seznanjal svoje rojake z lepoto naših krajev in jih vabil med nas Slovence, moža, ki je že pred mnogimi leti opozoril naše veljake, da bi bilo dobro, ko bi se ustanovil v ljubljanskem Sokolu planinski odbor. Ta vzorni posredovalec med Čehi in Slovenci je plemeniti g. Jan Lego, ki je dne 14. t. m. praznoval sedemdesetletnico svojega rojstva. Lego se je rodil dne 14. sept. 1833. l. v Lhoti pri Zbirovu (blizu Plzni). Po dovršenih šolah je služil nekaj časa v domovini za uradnika pri rudarskih uradih, l. 1857. je pa prišel na Kranjsko v Kamnik k okrajnemu sodišču, kjer mu je postal prijatelj učitelj Matevž Močnik. Od l. 1858. dalje je služil pri vladi v Ljubljani, Trstu, na Dunaju in v Pulju. L. 1874. je zopet odšel na Češko, kjer je še sedaj skriptor v muzeju češkega kraljestva v Pragi. Iskreni rodoljub je pridno porabil vse prilike ob bivanju med nami, da je spoznaval naše razmere in potrebe, ter je duševno in gmotno podpiral naše težnje. V svoji domovini pa je še sedaj najdarežljivejši dobrotnik slovenskih akademikov v Pragi. L. 1887. je spisal in izdal v češkem jeziku knjižico „Průvodce po Slovinsku“ (vodnik po Slovenskem), v češkem „Slovníku naučném“ je opisal Kranjsko, letos pa priobčuje v „Narodnih listih“ svoje „Spomine na Slovensko“. Spisal je za Čeha tudi slovnico slovenskega jezika in osnoval šolo, v kateri jih je učil našega jezika. Po pravici smemo torej Jana Lega imenovati prvega dejanskega posredovalca med Slovenci in Čehi, buditelja češko-slovenske vzajemnosti, kažipota našim severnim bratom v naše prelepe kraje. Zato kličemo ob naši planinski desetletnici, ki jo te dni slavimo: Bog živi in hrani dičnega Jana Lega še mnogo let zdravega in veselega!

Novi člani. Osrednjega društva: Abram Josip, vikar v Trenti (ustanovnik); Kolman Anton, trgovski sotrudnik v Ljubljani; Magolič Srečko, vodja tiskarne v Ljubljani; dr. Pekolj Ivan, c. kr. dež. sod. svetnik na Brdu; Ravtar Melhior, stavec v Ljubljani. — Kamniške podružnice: Grašek Janko, trgovec in posestnik v Kamniku. — Kranjske podružnice: Jeglič Rudolf, hotelnik v Kranju. — Kranjskogorske podružnice: Vončina Anton, železn. uradnik na Jesenicah. — Podravske podružnice: Gorjanc Anton, lesotržec v Rušah; Robnik Ivan, veleposestnik v Lobnici; Serne Franc v Rušah; Ulaga Jožef, trgovec v Mariboru; dr. Grossmann N., odvetnik v Ljutomeru; Hleb Luka, posestnik v Smolniku; Glaser Al., posestnik v Rušah.

V koči na Kredarici je bilo do 17. t. m. 345 turistov.

Obletnica otvoritve Jurkove kočee na Lisci se je slovesno praznovala v nedeljo dne 6. t. m. Udeležilo se je lepe slavnosti obilo turistov in turistinj od blizu in daleč ter jako veliko priprostega ljudstva. Ker ni bilo v predvečer vsem prostora v koči, so se čvrsti planinci ob godbi in petju radovali okoli nje malone do ranega jutra. Zjutraj ob sedmih je bilo cerkveno opravilo pri Sv. Joštu pod Lisco. Potem se je pa začela prava ljudska veselica ter je trajala blizu do večera ob najkrasnejšem vremenu.

Planinski vrt na Velem polju je naše društvo že zdavnaj name-ravalo osnovati. To namero je sedaj sklenil odbor uresničiti, obenem pa tudi Vodnikovo kočee povečati.

Raznoterosti.

Grozen vihar v Triglavskem pogorju. Na Kredarici je bil v noči med 13. in 14. t. m. (med nedeljo in ponedeljkom) grozen vihar. Čudež je, da ni orkan odnesel kočee. Oskrbnik in njegova žena sta celo noč v obednici napravljena prečula in mislila, da bo vsega konec. Svetiljka na stropu se je tresla, da je ugasnila, stene so škripale in pokale, v kuhinji je ropotala posoda, da sta jo morala postaviti na tla, da se ni pobila. Hiša se je zibala. Južni veter (od Marije Terezije kočee sem) je že načel streho proti kapeli in je na koncu na eni strani privzdignil vse letve z deskami vred za malo ped visoko, a jih ni odtrgal in odnesel. Na srečo se železna vrv ni odtrgala, ampak je doli tiščala in ubranila streho viharju. Žreblji, eno ped dolgi, ki so bili skozi letve zabiti v špere, so na južnem voglu izrुvani. Ta teden sta šla Požganec in tesarski mojster na Kredarico, da popravita vso škodo, pritrđita posamezne dele in kočee na koncu proti kapeli prikleneta še z eno vrvjo k tlom. — Na Velem polju je vihar pri pastirskih kočeah odkril strehe in eno kočee z vsemi tramovi odnesel, da se ne pozna, kje je stala. Vodnikova kočee je nepoškodovana. — V Vratih je naliv zelo raztrgal cesto. Popravljajo jo delavci, da more voznik opeko voziti do Aljaževega doma. — Na vrhu Triglava je en meter snega, pri Dežmanovi koči pod Begunskim vrhom eno ped, više dve pedi.

Nezgođe v gorah. V naših planinah se redkokdaj kdo ponesreči, najbrž ker so naše gore toliko težavne, da hodijo nanje le izvežbani turisti, in ker so naši planinci trezni in previdni. Vendar pa sta se pripetili ravnokar tudi pri nas dve nezgodi. Sreče je še imel g. Anton Gregorec, katerega so rešili iz nevarnega položaja (glej posebni opis), do smrti pa se je pobil na Mójstrovki nemški turist Kühnelt iz Beljaka. Bil je baje dober turist in je potoval z vodnikom Korobidljem iz Kranjske gore po novem potu, ki jo je nadelala kranjska sekcija Nem. in avstr. plan. društva od svoje Vossove kočee na Vršecu preko Mójstrovke po Rezéh proti Jaloveu. Očividno je na nezavarovanem, na videz nič opasnem prostoru opustil potrebno paznost ter je zdrknil po rušljivem kamenju v prepad. Hodil je skupno s soprogo, ki je bila priča grozne smrti. Pristrčno jo obžalujemo! Ta slučaj nas uči, kako je treba paziti na planinah, posebno po krajih, koder je plazovit svet ali pot z drobnim, nestalnim kamenjem posut; nevarnost se ne opazi ali

pa ne uvažuje, in vendar se pripeti lahko najhujše, ako se zruši kamenje. Planinski poti bi se morali, kolikor možno, takih krajev ogibati, kajti vedno je boljši pot po trdni, čeprav strmi skali, samo da je zavarovan; na takem svetu je vsakdo pozoren in tudi stopinja je stalna in zanesljiva.

Tri dni in tri noči v kraljestvu Triglava. Nesreče, ki se kaj pogosto dogajajo v visokih gorah, izvirajo iz različnih vzrokov. Zato se tudi različno tolmačijo in opisujejo, navadno pa manjka pravih podatkov, zlasti če očitvidca ni, ponesrečencu pa je navadno odvzeta beseda. Ker sem pa jaz prav čudեսno ostal pri življenju, pojasnim na kratko svoje tridnevno bivanje v kraljestvu Triglava.

Letos se nisem čutil posebno trdnega, zato sem opustil hribolastvo skoro docela. O Malem Šmarnu mi se je pa zopet vzbudila želja, da posežem po aparatu in polezem v višje gore. Leto za letom me je oviralo vreme v posnetkih Triglava, sedaj sem se napotil z upom, da dosežem letos, kar mi je prejšnja leta izpodletelo. Oprtan z aparatom, sem se pridružil izletnikom, da se udeležim otvoritve novega triglavskega pota. Vreme je bilo krasno in vabljivo. Zmenil se nisem za krč, ki se mi je vsiljeval že v Vratih, in korakal sem dalje. Prišedši v Vrata, sem použil svoj provijant in si ohladil noge ob vodovodu pri koči. Ob poldveh popoldne je bila otvoritev novega pota. Stopal sem polagoma za drugimi. V višočini 1200 m pa me je jel zopet nadlegovati krč. Nekoliko časa sem kljuboval bolečinam, a končno sem vendar kapituliral. Poslovil sem se od družbe in odklonil vsako spremstvo, zagotavljajoč, da se mi nič ne prigodi. Ob poldsedmih zvečer se vzdignem okrepcan in krenem dalje. Ob devetih dospem do okenca ob Cmirjevi steni. Ker nadaljnje markacije v temi nisem mogel videti, zlezem na pečino ob okencu ter stisnem aparat k sebi, da prenočim pod milim nebom. Noč je bila veličastna, brez vetra, žal, da nekoliko prehladna. Proti polnoči pa me je zopet mučil krč. Želodec se je jel oglašati, končno pa se je pridružila še žeja. Ob štirih zjutraj (7. septembra) sklenem, da polezem na Cmir, z njega pa do Dežmanove kočе, kjer dobim kaj gorkega za život. Slišal sem večkrat, da je izlet na Cmir od Dežmanove kočе priležen tudi neutrenjenim turistom, zato sem se neskrbno napotil nanj. Položivši nahrbtnik z aparatom v pečevje, krenem urno navzgor. A pot je bila slaba in skale so brenčale pod nogami. V 20 minutah sem prispel na vrh, a ne k zajutreku, temveč v svojo pogubo. Zdelo se mi je, da mi je upihnjena luč življenja. Pečevje Cmirjevega grebena se je majalo in nazaj ni bilo moči, pred seboj pa sem imel nebroj žlebov hudournikov. Na prvi pogled so bili ti prav nedolžni, zato sem se tudi odločil zanje. Plazil sem se iz žleba v žleb, zdaj hitreje, zdaj počasneje. Okrog osmih zjutraj se priplazim v kakih 80 cm širok žleb, ki pa je bil popolnoma zglajen, Tu mi izpoddrsne in drevim sedaj na levo, sedaj na desno kakih 60 ali pa še več metrov globoko. Raztrgane hlače in praske so bile posledice prehitre „vožnje“. Po kratkem oddihljaju se spustim dalje po žlebovih, kjer me v drugič doleti podobna „vožnja“, ki mi je pa še manj ugajala od prve, kajti omajala mi je kosti in rebra prav pošteno. Ko spoznam svoj ne baš prijetni položaj: žlebovi so bili pri kraju, pod menoj pa je zijal nad 200 metrov globok prepad, dovolj globok za smrtni skok — tedaj sem pač preudarjal, kako iz te zagate. Poskušal sem večkrat z vsemi silami, a vselej brez uspeha, da bi se izmotal iz te nepričakovane

pasti; toda splošna utrujenost, glad in žeja so me kmalu poučili, da se zastonj trudim. Vdal sem se nemili usodi, toda obupal nisem. Meril sem z očmi globine in ugibal, kako bi se najlaže ponižal za tistih par sto metrov. V tem premišljevanju pa me je prehitel mrak in moral sem si poiskati „dostojnega“ prenočišča; našel sem ga slednjič v votlini ob gornjem robu prepada. Ker votlina ni bila dosti velika, sem moral čepeti vso noč. Spanec se mi je vsiljeval, glava je postajala težka, oči pa vedno bolj pekoče. Rad bi bil zaspal, a bilo je nemogoče. Misel na rešitev in pa brezno pod menoj mi nista dali zadremati. Težko sem pričakoval jutra (8. sept.). Gladu in žeji se je pridružilo vsled pretresa glavobolje, ki si ga sem lajšal s polaganjem mrzlega kamenja na čelo. Slednjič sem jel bljuvati kri ter sem še bolj oslavel. Klical sem na pomoč, a zaman. Pri vseh teh dobrotah, s katerimi sem bil obsipan, me ni zapustila dobra volja. Kratkočasil sem se z žvižganjem, kolikor mi je pripuščalo osušeno grlo. Zarana sem se trudil preplezati pečine, a zastonj ves napor. Vdal sem se mirno kruti usodi ter pričakoval rešitve — ali smrti. Glad in žeja sta me prisilila, da sem iskal krepčila. Po hudem naporu se mi posreči dobiti nekaj cvetja planinskega maha, ki sem ga použil s precejšnjim tekom. Še huje nego glad je pritiskala žeja, ki sem jo tolažil s tem, da sem polagal mrzle kamenčke na pekoči jezik. Tako mi je potekel dan (8. sept.) in nastopila je hladna noč. Spanec me je grudil še huje, a vdati se mu nisem smel. Telo je deloma otrpnilo, vrtoglavost se me je lotila, pričakoval sem vsak hip katastrofe, da zdrčim v prepad. Noč se mi je zdela dolga ko večnost. Glad je utihnil in žeja pojenjala. Nekako zadovoljen sem pričakoval jutra — ali pa svojega konca. Ker se nisem nadejal pomoči, sem sklenil skočiti raz pečino nad 200 m globoko. Za to sem se jel skrbno pripravljati na vse zgodaj (9. sept.). Valil sem skale in jih spuščal v prepad ter opazoval smer, ki so jo zavzemale pri padcu. Za trdno prepričan, da se mi posreči predrzni skok, zlezem na bližnjo pečino, da si ogrejem in oživim otrple ude. Pri tem krepčanju pa začujem streljanje. Ponovim klice na pomoč, ki sem jih dosedaj brez uspeha oglašal noč in dan na vse strani. In res! Okrog desetih dopoldne (9. sept.) se je odzval mojim klicem 18letni gonjač Tomaž Lakota. Ne meneč se za nevarnost, je krenil z derezami na nogah po stranski kozji stezi. A ko je spoznal moj položaj, je uvidel takoj, da ni kos svoji nalogi. Poda mi košček kruha, sam pa hiti po svoje tovariše: Janeza Rabiča, vodnika in lovca g. Bamberga, in gonjača Jan. Orehovnika. Tem sta se pridružila pozneje še Fran Polda in Janez Lakota. Ti so me navezali na jermene in odnesli z mojega mesta. S trudom in naporom smo dospeli na novo otvorjeno triglavsko pot. Tu mi odreko noge in zgrudil sem se na peščeni pot. Krepčali so me s konjakom in vinom ter me spravili v dolino. V Vratih nas je sprejela ljubljanska lovska družba g. Bamberga in g. dr. Tschecha, ki mi je iskreno čestitala in postregla. Končno smo prišli v Aljaževo koč, kjer sem se oddahnil in odpočil, potem pa legel na pripravljeni voz, s katerim so me popeljali v Mojstrano. Pred dohodom v Mojstrano nas je pozdravil g. prof. Chodounský z večjo družbo čeških dam. V Mojstrani pa sta me sprejela rešilna oddelka „Slov. plan. društva“, ki sta bila pripravljena odkorakati meni na pomoč.

Tako sem bil rešen gotove smrti. Moja nezgoda pa bodi v pouk vsem, naj ne hodijo sami na neznana pota, še manj pa v pogubonosne žlebove hudournikov, v katerih preži zavratna smrt.

Vkljub vsem neprilikam se počutim vendar povoljno, in ko bi ne bilo prepozno, bi še letos ilustriral kraje svoje usode, storim pa to leta 1904.

*
*
*

Končno izrekam pristržno zahvalo svojim pogumnim rešilec in blagi lovski družbi gospodov Bamberga in dr. Tschecha. Srčna hvala tudi „Slovenskemu plan. društvu“ in njega članom za vso požrtvovalnost, posebno g. župniku Aljažu in g. Podpacu ter g. Mihi Verovšku za spremstvo na potu domov.

Anton Gregorec.

—>◊<—

Peto tekmovanje amateur-fotografov „Slovenskega planinskega društva“ leta 1903.

Odsek amateur-fotografov „Slov. plan. društva v Ljubljani“ pozivlje častite člane, naj se blagovolijo udeležiti tekmovanja za leto 1903.

Kakor doslej si želi odsek planinskih in pokrajinskih slik ter raznih študij in motivov.

Poslati je vse predmete do konca oktobra t. l. odseku v Ljubljani.

Člani osrednjega društva plačujejo članarino osrednjemu odboru v Ljubljani, člani vseh podružnic pa svojim odborom.

Članarina „Slov. plan. društva“ in njegovih podružnic znaša na leto 6 K; poleg tega zneska plača nov član tudi 2 K vpisnine. Ustanovnik plača enkrat za vselej 60 K. Vseučiliščniki plačajo 3 K letnine in so prosti vpisnine.

„Plan. Vestnik“ prejemljejo vsi člani **brezplačno**. Nečlane stane na leto 4 K, dijake 2 K 40 h.

Obiskovalcem Solčavskih—Savinskih planin

se najvljudneje priporoča

gostilna „Pri Raduhi“ v Lučah
v Gorenji Savinski dolini na Štajerskem.

Dobra prenočišča, okusna jedila in izvrstna pijača po zmernih cenah.

Peterneľov dom na Bledu

priporoča vsem letoviščnikom in izletnikom

svoje ugodne sobe in svojo restavracijo.

Kuhinja je izborna. Točijo se najboljša dolenjska in istrska vina in budejeviško pivo iz akcijske pivovarne.

Bivanje za daljšo dobo je za časa naznaniti.

Lastnik: **Jakob Peterneľ**, župan blejski.

Obrt
ustanovljen
l. 1884.

Janez Kofler

Obdarovan
v Bruku ob M.
l. 1892.

izdeluje najboljše, originalne gorske črevlje za lovce in turiste, tudi za dame. Obuvalo je solidno in trpežno, šivano in podkovano, nepremočljivo.

Priznано najlepši in najboljši gorski črevlji.

Za mero je poslati prav priležen črvelj.

Dopošiljanje samo proti povzetju.

3-1

Naslov:

Johann Kofler,

Spezialist in Original-Bergschuhen. — St. Stefan ob Leoben,
Steiermark.

Gostilna Vrbanejeva,

sedaj prenovljena v

hotel Razor v Kranjski gori,

priporoča vsem letoviščnikom in tujcem svoje ugodne **sobe** in svojo **restavracijo z najboljšo postrežbo** v vsakem oziru.

Kdor želi za daljšo dobo stanovanje, naj to za časa naznani.

Lastnik Jakob Černe.

Nahrbtnike in gorske palice

prodaja trvdka

AVGUSTA AUERJA naslednik IVAN KORENČAN

Stari trg št. 5. * Ljubljana. * Stari trg št. 5.

Nahrbtniki po 2 K in 2 K 40 h. — Gorske palice po 1 K 60 h.

J. BONAČ

v Ljubljani v Šelenburgovih ulicah št. 5, nasproti nove pošte,
priporočam vljudno svojo

trgovino s papirjem in pisalnimi potrebščinami.

Vzorce papirja pošiljam na ogled. V svoji knjigovoznici izdelujem vezi preproste in najfinjše. Prevzemljem izdelovanje vsakovrstnih razglednic po fotografijah. Imam veliko zalogo vedno najnovejših razglednic.

Edina zaloga svinčnikov družbe sv. Cirila in Metoda.

Tvornica kartonaže z električno silo. Po naročilu izdelujem raznovrstne škatle.
Prekupnikom velik popust.

Karla Kavšeka nasl.

Schneider & Verovšek

v Ljubljani na Dunajski cesti št. 16

priporočata svojo veliko zalogo planinske oprave: krampeže, svetiljke, cepine, dereze itd., potem raznovrstno železnino za stavbe, kuhinjsko orodje, najboljše orodje za rokodelce in vse vrste poljedelskih strojev.

IVAN SOKLIČ

v Ljubljani, Pod trančo št. 1,

priporoča svojo veliko zalogo klobukov, posebno lodnastih za hribolazce in lovce iz
tvornice Jos. in Ant. Pichlerja, c. kr. dvor. založnikov.
Članom „Sl. pl. društva“ znižane cene.

GRIČAR in MEJAČ

v Ljubljani, v Prešernovih ulicah šte. 9

priporočata svojo bogato zalogo izdelovane moške in ženske obleke ter
najboljše perilo in zavratnice.

Zlasti opozarjata na nepremočna lodnasta oblačila in plašče za turiste
Naročila po meri se izvršujejo točno in ceno na Dunaju.

Ilustrovani ceniki se razpošiljajo franco in zastonj.

Članom „Sl. pl. društva“ znižane cene.

AVGUST AGNOLA,Najnižje cene.

steklar v Ljubljani na Dunajski cesti št. 13.

Najnižje cene.

Velika zaloga stekla, porcelana, zrcal, okvirov in vseh drugih v ste-
klarstvo spadajočih predmetov.

LJUBLJANA← **J. LOZAR** →**Mestni trg št. 7.**

priporoča svojo bogato zalogo turistovskih srajc, turistovskih, kole-
sarskih in lovskih dokolenic, lovskih volnenih jopičev, zimskih in letnih
nogavic, zavratnic itd. Fino moško perilo in spodnja obleka.

Nahrbtniki po 5 K komad. — Članom „Slov. plan. društva“ znižane cene.

Brata Eberla,

pleskarja c. kr. drž. in c. kr. priv. južne železnice

v Ljubljani, v Franciškanskih ulicah št. 4,

prevzemata vsa v pleskarstvo spadajoča dekorativna, stavbinska in pohištvena dela.

Delo realno in fino, izvršitev točna in po najnižjih cenah.

ADOLF HAUPTMANN

v Ljubljani, na Sv. Petra cesti št. 41.

Tovarna oljnatih barv, firneža, laka in kleja.

— Zaloga slikarskih in pleskarskih predmetov. —